

Dosarul nr. 2rc-123/2020

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (jud: O. Ciumaș)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Uzina de Țevi din Moldova „Protos” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva Uzinei de Țevi din Moldova „Protos” Societate pe Acțiuni cu privire la transmiterea silită în posesie a bunului gajat pentru vânzare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 3 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 01 noiembrie 2019, BC „Victoriabank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Uzinei de Țevi din Moldova „Protos” SA cu privire la transmiterea silită în posesie a bunului gajat pentru vânzare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA. S-a transmis silit de la Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA în posesia BC „Victoriabank” SA pentru a fi vândute în contul stingerii datoriilor apărute în baza contractului de credit nr. 4980 din 09 noiembrie 2011, bunurile mobile corporale (mijloace fixe – utilaje și echipament) gajate conform contractului de gaj nr. 4980 (F) din 22 martie 2017. S-a încasat de la Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA în beneficiul BC „Victoriabank” SA cheltuielile de judecată în sumă de 61 337,82 de lei.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 24 februarie 2020, Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA împotriva hotărârii din 23 ianuarie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel în care să fie indicată esența și temeiurile apelului, argumentul ilegalității sau netemeinicii hotărârii contestate, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, în limba de stat, stabilindu-i termen până la data de

20 mai 2020, ora 16:00. S-a explicat apelantei că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate și la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți, la timpul stabilit, nu va fi prezentat și înregistrat apelul motivat în limba de stat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Prin încheierea din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a restituit cererea de apel depusă de Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA împotriva hotărârii din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva Uzinei de Țevi din Moldova „Protos” SA cu privire la transmiterea silită în posesie a bunului gajat pentru vânzare și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 19 august 2020, prin intermediul oficiului poștal, Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA a declarat recurs, împotriva încheierii din 3 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia cu trimiterea cauzei spre rejudecare instanței de apel.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece prin Ordinul nr. 03-K din 13 aprilie 2020 la întreprindere a fost anunțat șomaj tehnic pe perioada 13 aprilie 2020-15 mai 2020, prin ordinul nr. 04-K din 15 mai 2020 a fost declarată staționarea întreprinderii pe perioada 18 mai 2020-30 iunie 2020, iar prin ordinele nr. 05-K din 30 iunie 2020, nr. 06-K din 15 iulie 2020 și nr. 07-K din 31 iulie 2020 termenul de staționare a întreprinderii a fost prelungit până la data de 31 august 2020, motiv din care întreprinderea s-a aflat în imposibilitate de a recepționa poșta, astfel, despre încheierile emise de instanța de apel au aflat abia la 04 august 2020, urmare a solicitării înaintate la data de 22 iulie 2020.

Recurenta a susținut că în circumstanțele descrise supra s-a aflat în imposibilitate de a recepționa încheierea de a nu da curs și respectiv au fost în imposibilitate de prezenta instanței apelul motivat.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat încheierea contestată la 3 iunie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copieii încheierii prin scrisoarea de însoțire din 9 iunie 2020 (f.d. 103), care nu a fost recepționată, fiind restituită instanței cu mențiunea „nereclamat”.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 01 noiembrie 2019, BC „Victoriabank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Uzinei de Țevi din Moldova „Protos”

SA cu privire la transmiterea silită în posesie a bunului gajat pentru vânzare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA. S-a transmis silit de la Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA în posesia BC „Victoriabank” SA pentru a fi vândute în contul stingerii datoriilor apărute în baza contractului de credit nr. 4980 din 09 noiembrie 2011, bunurile mobile corporale (mijloace fixe – utilaje și echipament) gajate conform contractului de gaj nr. 4980 (F) din 22 martie 2017. S-a încasat de la Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA în beneficiul BC „Victoriabank” SA cheltuielile de judecată în sumă de 61 337,82 de lei.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 24 februarie 2020, Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA împotriva hotărârii din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel în care să fie indicată esența și temeiurile apelului, argumentul ilegalității sau netemeinicieii hotărârii contestate, motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, în limba de stat, stabilindu-i termen până la data de 20 mai 2020, ora 16:00. S-a explicat apelantei că, în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate și la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Bălți, la timpul stabilit, nu va fi prezentat și înregistrat apelul motivat în limba de stat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită.

Încheierea sus-menționată a fost expedită participanților la proces, or, nu a fost recepționată de apelantă, fiind restituite instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 99-100)

Prin încheierea din 03 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a restituit cererea de apel depusă de Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA împotriva hotărârii din 23 ianuarie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Victoriabank” SA împotriva Uzinei de Țevi din Moldova „Protos” SA cu privire la transmiterea silită în posesie a bunului gajat pentru vânzare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de apel, în cazul în care apelantul nu s-au conformat dispozițiilor încheierii din 5 mai 2020 a Curții de Apel Bălți.

Totodată, Colegiul învederează că încheierea din 5 mai 2020 a Curții de Apel Bălți a fost expediată apelantei, nefiind însă recepționată de către aceasta, fiind restituită instanței cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 99-100).

În conformitate cu prevederile art. 102, alin. (7) Cod de procedură civilă, citațiile și înștiințările judiciare trimise la sediul persoanelor juridice și nerecepționate la expirarea termenelor de reclamare se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal. Citațiile și înștiințările expediate la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate.

Mai mult, în sensul pct. 101 al Regulilor privind prestarea serviciilor poștale, aprobate prin Hotărârii Guvernului nr. 1457 din 30 decembrie 2016, trimerile poștale se păstrează în unitatea poștală, în așteptarea destinatarului, timp de 15 zile calendaristice pentru trimerile poștale interne și timp de 30 de zile calendaristice pentru trimerile poștale internaționale, din ziua următoare zilei de sosire a acestora în oficiul poștal de destinație. Scrisorile recomandate cu mențiunile „Citație” și „Înștiințare” se păstrează timp de 7 zile calendaristice. Mandatele poștale se păstrează timp de 30 de zile. Conform pct. 102 sub. 1) trimerile poștale, care nu au putut fi distribuite destinatarilor se înapoiază expeditorului la expirarea termenelor de păstrare.

Prin urmare, faptul aplicării pe plic a mențiunii „nereclamat”, presupune că destinatarul notificării/ trimerii poștale a fost informat despre existența acesteia, dar nu a întreprins careva acțiuni în sensul ridicării/ recepționării acesteia, pe cale de consecință nu a realizat un comportament activ în realizarea/ apărarea drepturilor și intereselor sale.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel nu a îngădit dreptul apelantei și a întreprins toate măsurile posibile în vederea aducerii la cunoștință a încheierii din 5 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, expediind comunicarea la adresa indicată în cererea de apel.

Cu privire la aceste aspecte, se impune a specifica că CtEDO, în jurisprudența sa, promovează cu consecvență, cu titlu de principiu, obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Aici, instanța învederează faptul că în perioada de la 24 februarie 2020, când apelanta a depus apelul nemotivat, și până la 27 mai 2020, când urma să prezinte apelul motivat, Uzina de Țevi din Moldova „Protos” SA a avut la dispoziție un termen rezonabil și suficient pentru a se interesa de soarta propriei cauze și a lichida neajunsurile instrumentului de atac, însă apelanta nu au preferat să manifeste o minimă doză de diligență, situație care indică că a pierdut interesul față de acest litigiu.

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „Dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 § 1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Potrivit practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom*, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; *Malahov c. Moldovei*, hotărârea din 07 iunie 2007).

Aplicând normele legale invocate mai sus și jurisprudența CtEDO la speță, se remarcă ca fiind indubitabilă obligația apelantei de a înlătura în termenul stabilit neajunsurile constatate și indicate de instanța de apel, or, această obligație este expres stabilită de lege, există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim declarat, urmărește scopul unei bune administrări a justiției și nu aduce atingere substanței dreptului de acces liber la justiție.

Așadar, Colegiul reține că apelanta era obligată, în baza art. 365 Cod de procedură civilă, să respecte cerințele impuse de lege pentru conținutul cererii de apel, însăși apelanta fără a invoca careva motive, în termenul fixat de instanță, nu a prezentat cererea de apel motivată.

Norma juridică, citată supra, este una imperativă și în situația în care apelanta nu s-a conformat indicațiilor obligatorii din încheierea din 5 mai 2020 a Curții de Apel Bălți de a nu da curs cererii de apel, iar în interiorul termenului fixat de instanță, nu a comunicat careva motive întemeiate despre imposibilitatea lichidării neajunsurilor instrumentului de atac, instanța de apel nu a avut altă opțiune legală referitor la acest apel și a fost obligată să restituie cererea de apel.

Subsidiar, apelanta era obligată să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunilor sale, având în vedere că cadrul legal, la acest compartiment, este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

Drept consecință survin efectele instituite în art. 113 Cod de procedură civilă, care prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Sanțiunea instituită prin art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă este peremptorie, întrucât scopul acesteia este stingerea procesului în faza în care acesta se află și este absolută, întrucât este reglementată de norme imperative, aceasta fiind prevăzută în interesul părților, dar și în interesul unei bune administrări a justiției, iar pentru a interveni, este necesar să se constate că lăsarea în nelucrare a procesului se datorează culpei părții, existând în acest sens o prezumție simplă de culpă, dedusă din lipsa de stăruință în judecată în intervalul de timp fixat în baza legii de instanță.

Astfel, în circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelanta nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a

dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea din 5 mai 2020 de către apelantă, în circumstanțele descrise, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

În consecință, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel. Or, exonerarea arbitrară a apelantei de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelanta nu a depus suficiență diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 3 iunie 2020, în cazul în care apelanta nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acesteia.

Totodată, Colegiul consideră irelevant argumentul apelantei precum că prin ordinul nr. 03-K din 13 aprilie 2020 la întreprindere a fost anunțat șomaj tehnic pe perioada 13 aprilie 2020-15 mai 2020, prin ordinul nr. 04-K din 15 mai 2020 a fost declarată staționarea întreprinderii pe perioada 18 mai 2020-30 iunie 2020, iar prin ordinele nr. 05-K din 30 iunie 2020, nr. 06-K din 15 iulie 2020 și nr. 07-K din 31 iulie 2020 termenul de staționare a întreprinderii a fost prelungit până la data de 31 august 2020, motiv din care întreprinderea s-a aflat în imposibilitate de a recepționa

poșta, în cazul în care, precum se desprinde din textul recursului, la data de 22 iulie 2020, până la expirarea termenului de staționare (31 august 2020), apelanta a adresat instanței de apel solicitare cu referire la informarea despre emiterea unor acte procesuale pe marginea apelului depus, ori, se denotă că apelanta a avut posibilitate de comunicare cu instanța în termeni mai restrânși, ceea ce iar fi oferit posibilitatea de a afla din timp despre soarta apelului înaintat.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Uzina de Țevi din Moldova „Protos” Societate pe Acțiuni.

Se menține încheierea din 3 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Victoriabank” Societate pe Acțiuni împotriva Uzinei de Țevi din Moldova „Protos” Societate pe Acțiuni cu privire la transmiterea silită în posesie a bunului gajat pentru vânzare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat